

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Colaborarea universităților la Marea Neagră: valori educaționale comune

În perioada 9-11 octombrie curent, în orașul Istanbul, Turcia, și-a desfășurat lucrările Conferința Internațională „Colaborarea universităților la Marea Neagră: valori educaționale comune” în cadrul programului UNIVER-SEA.NET, organizată de Universitatea „Andrei Șaguna” din Constanța, România. La eveniment au participat rectorii unui șir de universități-parteneri de proiect din Republica Moldova, Turcia, România și Georgia. Instituțiile de învățământ superior din Moldova au fost reprezentate de Oleg BALAN, rector al Academiei de Administrare Publică, Grigore BELOSTECINIC, rector al Academiei de Studii Economice din Moldova, Nicolae CHICUȘ, rector al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, Maria DUCA, rector al Universității Academiei de Științe a Moldovei, Gheorghe POPA, rector al Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți, Andrei POPA, rector al Universității de Stat din Cahul, Laurențiu CALMUȚCHI, rector al Universității de Stat din Tiraspol (cu sediul la Chișinău), Zinovia ARIKOVA, rector al Universității de Stat

din Comrat, Vasile VRANCEAN, prim-prorector al Universității Agrare de Stat din Moldova, și Viorelia MOLDOVAN-BĂTRĂNAC, vicerector al Universității Libere Internaționale din Moldova.

Vom aminti că Academia de Administrare Publică este parteneră în cadrul proiectului „Rețeaua de Colaborare a Universităților la Marea Neagră: valori educaționale comune”, finanțat de Programul Operațional Comun Bazinul Mării Negre 2007-2013. Proiectul în cauză reprezintă o platformă pentru edificarea, consolidarea și dezvoltarea schimburilor cultural-educaționale în zona Mării Negre.

Întrunirea rectorilor insti-

tuțiilor de învățământ superior din cele patru țări a fost semnificativă prin semnarea protocolului de parteneriat între Universitatea „Andrei Șaguna” - beneficiar de proiect, Academia de Administrare Publică -

partener de proiect, și instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova - viitoare partener de proiect. În virtutea protocolului de parteneriat, Părțile s-au angajat într-un raport de respect reciproc și bună conlucrare în procesul de armonizare a intereselor specifice comune.

Este relevant că evenimentul a avut ca scop conștientizarea de către publicul larg a diverselor aspecte comune ce țin de procesul cultural-edu-

cațional, promovând specificul identităților din zona Mării Negre. Astfel, Conferința Internațională „Colaborarea universităților la Marea Neagră: valori educaționale comune”, organizată în cadrul programului UNIVER-SEA.NET, a constituit un bun prilej pentru inițierea și dezvoltarea parteneriatelor, care vor conduce la lărgirea rețelei în Bazinul Mării Negre. Concomitent, aceasta va înlesni crearea unui portal pentru diseminarea informațiilor, precum și a unei rețele de studenți și universități, prin intermediul căreia va fi posibil schimbul de valori comune.

Conferința Internațională „Colaborarea universităților la Marea Neagră: valori educaționale comune” a reprezentat o platformă de schimb între corpul profesoral-didactic, pentru preluarea bunelor practici, precum și a valorilor cultural-educaționale, care vor conduce la realizări efective și de lungă durată, prin extinderea parteneriatului în regiunea Mării Negre.

Ina MACOVEI,
metodist, Direcția știință și cooperare internațională

A apărut revista „Administrarea Publică” nr. 3/2014

A apărut și a fost difuzată cititorilor și abonaților revista „Administrarea Publică” nr. 3/2014. De data aceasta ea conține 20 de articole științifice, inserate în 166 pagini de revistă.

Tradițional, revista se deschide cu rubrica „Administrarea publică: teorie și practică”, ea fiind inaugurată de **Ion DULSCHI, șef al Catedrei științe administrative a Academiei de Administrare**

Publică, doctor în istorie, conferențiar universitar, cu articolul „Premisele culturii profesionale a funcționarului public”. „Specificul culturii profesionale a funcționarului public,- menționează savan-

tul, - este determinat de caracterul complex al competențelor stipulate în fișa postului. Competențe pe care funcționarul public le realizează prin: cunoașterea domeniului administrat, cunoașterea mijloacelor și metodelor de realizare a atribuțiilor de serviciu, cunoașterea cadrului legal de

(Continuare în pag. 9)

Președintele Republicii Moldova, Nicolae Timofti, a primit la Reședința de Stat scrisorile de acreditare din partea ambasadoarei Republicii Slovenia, cu reședința la Kiev, doamna Natașa Prah, și din partea ambasadorului Republicii Socialiste Vietnam, cu reședința la Kiev, domnul Minh Tri Nguyen.

În cadrul întrevederii cu

Noi ambasadori acreditați în Republica Moldova

diplomata slovenă, Nicolae Timofti a apreciat sprijinul constant și consecvent al Sloveniei acordat Republicii Moldova în vederea avansării pe calea integrării europene. Șeful statului a mulțumit autorităților de la Ljubljana pentru includerea Republicii Moldova în lista celor cinci state prioritare care vor beneficia de Programul de asistență slovenă în perioada 2011-2015, în cadrul căruia vor fi finanțate în țara noastră proiecte de modernizare a infrastructurii și în

domeniul protecției sociale.

Ambasadoarea slovenă l-a informat pe președintele Nicolae Timofti că Parlamentul de la Ljubljana va ratifica cât de curând Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și UE, declarând, totodată, că Slovenia va oferi expertiza necesară Republicii Moldova în vederea accelerării procesului de raliere a țării noastre la standardele Uniunii Europene.

În cadrul întrevederii cu domnul Minh Tri Nguyen,

ambasadorul Republicii Socialiste Vietnam, președintele Nicolae Timofti și-a exprimat satisfacția față de dezvoltarea relațiilor comerciale bilaterale, menționând suportul autorităților de la Hanoi acordat la desfășurarea misiunii de promovare a producției vinicole moldovenești pe piața vietnameză în luna aprilie 2013.

Șeful statului a salutat prezența oamenilor de afaceri vietnamezi în domeniul farmaceutic din Republica Moldova și a pledat pentru atragerea investițiilor din Vietnam în alte sectoare ale economiei naționale.

În perioada 7-8 octombrie, la Chișinău a avut loc Forumul Național al Femeilor Primari „Femeile C.E.R. – Cote, Egalitate, Reprezentare”. Evenimentul a fost organizat de femeile primari în cadrul Programului „Femeile în Politică”, implementat de Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women) și Programul Națiunilor Unite

Forumul Național al Femeilor Primari

pentru Dezvoltare (PNUD) în parteneriat cu Fundația Est-Europeană și Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare, fiind finanțat de Guvernul Suediei.

Prezent la Forum, președintele Parlamentului, Igor Corman, a încurajat implicarea femeilor în politică, menționând că trebuie să existe politici și voință politică pentru a schimba situația. Potrivit datelor prezentate de șeful Legislativului, în prezent din totalul celor 998 de primari din Republica Moldova, 164 sunt femei, iar în Parlament – doamnele reprezintă 18%

din totalul celor 101 deputați. Șeful Legislativului s-a referit la situația la acest capitol în țările europene, precizând că cel mai înalt grad de reprezentare a femeilor în politică este în Țările Nordice, chiar dacă acolo nu există o cotă de reprezentare.

Președinta Organizației Femeilor Primari, Nina Costiuc, i-a înmănat Președintelui Parlamentului rezoluția, adoptată în cadrul forumului, cu privire la necesitatea adoptării măsurilor de asigurare a participării și reprezentării adecvate a femeilor în politică și în procesele de luare a deciziilor. Femeile

primari solicită adoptarea unor modificări ale cadrului legislativ, elaborarea și implementarea programelor de eliminare a stereotipurilor, consolidarea rolului femeii în partidele politice, în structurile publice centrale și locale prin asigurarea egalității de gen.

Igor Corman a declarat că cele două proiecte de legi care vizează cotele de reprezentare a femeilor în viața publică au fost votate de Parlament în prima lectură, urmând ca legislatura viitoare să finalizeze procedura de vot.

Cabinetul de Miniștri a aprobat Strategia de Dezvoltare a Educației pentru anii 2014-2020 „Educația-2020”. Documentul stabilește obiectivele și sarcinile pe termen mediu și lung în vederea dezvoltării educației, definește orientările și direcțiile prioritare de dezvoltare a sistemului de învățământ din Republica Moldova în perspectiva integrării europene.

A fost aprobată Strategia „Educația-2020”

Strategia este structurată pe trei piloni - acces, relevanță, calitate - și include, pentru fiecare componentă, viziunea strategică, obiectivele, acțiunile prioritare, mecanismele de finanțare și costurile acțiunilor ce urmează să fie întreprinse. Documentul oferă o diagnoză a stării actuale a educației și stabilește direcțiile strategice pentru soluționarea celor mai acute probleme, în baza cadrului legislativ asigurat prin proiectul Codului Educației.

Prin alt proiect, Guvernul a aprobat prevederile normative privind finanțarea insti-

tuțiilor de învățământ primar și secundar general în bază de cost standard per elev. Documentul stabilește metodologia și particularitățile de finanțare a școlilor în anul 2015, care vor contribui la îmbunătățirea finanțării instituțiilor de învățământ, sporirea transparenței cheltuielilor și vor asigura utilizarea eficientă a resurselor.

Un alt document, aprobat de Guvern, prevede instituirea Inspectoratului Școlar Național, în conformitate cu Codul Educației. Structura va asigura calitatea în educație

și va fi responsabilă de evaluarea activității instituțiilor de învățământ general, de acreditarea instituțiilor de învățământ, de evaluarea activității cadrelor didactice și a cadrelor de conducere din instituțiile de învățământ general în baza standardelor și metodologiei de evaluare aprobate de Ministerul Educației. Inspectoratul Școlar Național va promova un sistem de autoevaluare și evaluare externă complexă a instituțiilor de învățământ, contribuind, astfel, la sporirea nivelului de calitate în sistemul educațional.

A fost semnat Memorandumul de colaborare între Comisia Națională de Integritate și Academia de Administrare Publică

Pe 7 octombrie 2014, la Academia de Administrare Publică s-a aflat într-o vizită de lucru dl Anatolie DONCIU, președintele Comisiei Naționale de Integritate, care a avut o întrevedere cu rectorul Academiei, dl Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar. La întrevedere a participat dna Aurelia ȚEPORDEI, director al Departamentului dezvoltare profesională.

Dl O. Balan l-a informat pe oaspete despre reformele din ultimul timp din cadrul Academiei, care au urmărit scopul perfecționării procesului de studii, despre colaborarea cu administrațiile publice centrale și locale privind elaborarea tematicii cursurilor de instruire, selectarea angajaților din serviciul public pentru cursurile de dezvoltare profesională, des-

pre alte aspecte de activitate a instituției.

Dl A. Donciu a menționat, la rândul său, că anterior a ținut prelegeri la Academie și este

cunoscut cu activitatea acestei prestigioase instituții de învățământ superior din republică, reiterând oportunitatea inițierii unei colaborări între Comisia Națională de Integritate și Academia de Administrare Publi-

că, fiindcă este de o actualitate stringentă organizarea în cadrul Academiei a cursurilor de instruire a angajaților din serviciul public al țării privind co-

rectitudinea și obiectivitatea prezentării declarațiilor pe venit. Cu atât mai mult, cu cât în viitorul apropiat în Republica Moldova va fi implemen-

tat sistemul electronic online de prezentare a declarațiilor, țara noastră devenind astfel a 14 din lume care va dispune de un asemenea sistem modern. Astfel, părțile au convenit asupra încheierii unui Memorandum

de colaborare între Comisia Națională de Integritate și Academia de Administrare Publică în scopul dezvoltării capacităților autorităților administrației publice centrale și locale de aplicare eficientă a standardelor de integritate și descurajare a faptelor de comportament ilegal în sectorul public. Cursuri de instruire cu această tematică se preconizează să fie organizate pentru funcționarii publici cât de curând pentru a anticipa perioada de depunere a declarațiilor pe venit.

Memorandumul a fost semnat din partea Academiei de Administrare Publică de către rectorul Academiei, dl O. Balan, iar din partea Comisiei Naționale de Integritate – de către președintele acesteia, dl A. Donciu.

Cor. „F. P.”

La Academie vor fi organizate cursuri de instruire în domeniul eficienței energetice

Pe 2 octombrie 2014, la Academia de Administrare Publică s-au aflat într-o vizită de documentare reprezentanții Convenției europene a primarilor pentru energie locală durabilă, dnii Frank SAMOL, lider de echipă, și expertul Anatoliy KOPETS. Ei au avut o întrevedere cu rectorul Academiei, dl Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar. La întrevedere au participat dnele Aurelia ȚEPORDEI, director al Departamentului dezvoltare profesională, și Silvia DULSCH, șef al Direcției știință și cooperare internațională, doctor, conferențiar universitar.

Dl O. Balan i-a salutat pe oaspeți și i-a informat despre Academie, despre istoria și

evoluția sa, despre reformele organizaționale și didactice din ultimul timp în scopul perfecționării procesului de studii și racordării acestuia la nivelul standardelor europene și internaționale.

Oaspeții au prezentat, la rândul lor, o informație despre Convenția primarilor pentru energie locală durabilă, care reprezintă principala mișcare europeană în care sunt implicate autoritățile locale și regionale ce se angajează în mod voluntar la creșterea eficienței energetice și utilizarea surselor de energie regenerabilă în teritoriile lor. Prin angajamentul lor, semnarii Convenției își propun atingerea și depășirea obiectivului Uniunii Europene

de reducere cu 20% a emisiunilor de CO2 până în 2020. Reprezentanții Convenției au specificat că sunt responsabili pentru implementarea proiectelor de domeniu în țările Parteneriatului Estic, printre care figurează și Republica Moldova. În acest context, oaspeții și-au exprimat opinia privind oportunitatea organizării în cadrul Academiei de Administrare Publică a unor cursuri de instruire a primarilor localităților din Republica Moldova privind elaborarea și implementarea proiectelor în domeniul eficienței energetice cu suportul financiar al Uniunii Europene.

Rectorul O. Balan a menționat că Academia are o prac-

tică bogată privind atragerea și implementarea proiectelor investiționale, instituția dispunând de un potențial uman și tehnico-material major pentru noi proiecte de anvergură ce ar aduce bunăstare și dezvoltare durabilă localităților rurale, exprimându-și disponibilitatea pentru inițierea unei colaborări reciproc avantajoase în cadrul Convenției europene a primarilor. Ca rezultat, părțile au convenit să fie analizate posibilitățile și modalitățile de organizare pe viitor în cadrul Academiei de Administrare Publică a unor cursuri de instruire a primarilor în domeniul eficienței energetice și utilizării energiei regenerabile.

Cor. „F. P.”

Studiile la Academie pentru o carieră de succes

S-a încheiat prima sesiune pentru masteranzii anului I, secția cu frecvență redusă, la specializările „Administrare publică” și „Drept administrativ și drept constituțional”. Cei 125 de înmatriculați la studii de masterat la Academia de Administrare Publică au fost familiarizați cu primele noțiuni din domeniul științei și istoriei administrației publice, concepției actuale a dreptului internațional public, instituțiilor de drept civil și instituțiilor de drept al muncii și protecției sociale, organizării statale a puterii etc., fiind dat startul studiilor complexe pentru o perioadă de doi ani și jumătate de pregătire multilaterală și de calitate a cadrelor pentru serviciul public al țării. Prelegerile au fost și o bună ocazie de comunicare a masteranzilor cu profesorii, fiind astfel îmbinate armonios și creativ teoria studiată la Academie cu practica de la locul de muncă al angajaților: administrația publică de toate nivelurile.

În cadrul festivității de inaugurare a anului de studii de masterat, secția cu frecvență redusă, 2014 – 2015, din partea proaspeților masteranzi a rostit un emoționant discurs Rodica SACA, colaborator al Cămarilor de Stat a Guvernului Republicii Moldova, care a revenit la Academie pentru a doua oară, deja pentru a face aici masteratul, la specializarea „Administrarea publică”, căreia îi oferim cuvântul.

Rodica SACA,
masterandă, specializa-
rea „Administrarea publică”

A fi masterand aici, la Academie, înseamnă a dobândi cunoștințe de la cei mai buni specialiști în domeniu, a-ți dezvolta o serie de abilități și competențe necesare celor care aspiră la poziții de top-manager în sectorul public.

Justețea alegerii mele este confirmată de personalitățile de notorietate din diverse domenii de activitate, care au făcut studiile de masterat și doctorat la Academie.

Mă număr printre studenții primei promoții de licențiați ai Academiei. În cei cinci ani de facultate am dobândit cunoștințe manageriale, administrative, juridice, economice și comunicaționale. Am întâlnit aici distinși profesori pasionați, entuziaști și de o cultură aleasă, care mi-au însoțit principii de valoare și o conduită morală fundamentală în guvernarea unei administrații publice moderne, care se dorește democratică, transparentă, responsabilă, competentă, integră și atașată plener obiectivelor de realizare a statului de drept.

Pentru mine aceasta înseamnă să cred într-o administrație care respectă identitatea cetățenilor, în slujba cărora se află, și care este capabilă să ofere societății, pe care o reprezintă, posibilitățile necesare dezvoltării și perfecționării într-o împlinire a aspirațiilor unei dezvoltări economice, sociale și culturale durabile și de calitate.

Cunoștințele acumulate la facultate au fost „combustibilul” necesar angajării mele într-un serviciu cu mari perspective de viitor. Astfel, imediat după absolvirea pro-

gramei de licență din cadrul Academiei de Administrare Publică, am avut șansa să fiu angajată în cadrul Cămarilor de Stat a Guvernului Republicii Moldova și, anume, în calitate de consultant principal în cadrul Direcției dezvoltare socială. Din dorința de perfecționare și aprofundare a cunoștințelor din domeniul juridic, ulterior am obținut și licența în drept.

Intenția de a urma programa de masterat în domeniul administrației publice vine din necesitatea deprinderii unor cunoștințe și abilități noi, extrem de folositoare în activitatea de practician al administrației publice pe care o desfășor. Masteratul la specializarea „Administrarea publică” este o urmare firească a ceea ce fusese deja sădit: nevoia de autoperfecționare continuă.

La momentul actual, activez în calitate de consultant principal în cadrul Direcției coordonarea politicilor și asistenței externe din cadrul Cămarilor de Stat. Cred cu tărie că această programă de masterat corespunde necesității de formare a unor generații de tehnocrați în sectorul

public, aspect care reprezintă, în opinia mea, atât o provocare, cât și o condiție de reală reușită a procesului de reformare a administrației publice din Republica Moldova, aflată în plină derulare. Una dintre componentele reformei este pregătirea unui corp de funcționari publici profesioniști, recrutați pe bază de merit, iar o reformă eficientă presupune o mai bună capacitate a funcționarilor publici de a gestiona serviciile publice. Astfel, că fiecare funcționar se poate convinge din propria experiență, cum am făcut-o și eu, de fapt, că pentru o activitate eficientă specialistul în cauză are nevoie de o perfecționare continuă.

În acest sens, fondatorul Academiei de Administrare Publică, Mihail Platon, zicea că profesionalismul funcționarului public trebuie să fie constructiv, iar pregătirea și perfecționarea cadrelor din administrația publică trebuie să se bazeze pe anumite principii care ar spori un șir de calități etice specifice, cum ar fi dorința cetățenească, onestitatea și incoruptibilitatea. Și aceste adevăruri științifice, promovate de Mihail Platon, sunt foarte utile și actuale pentru activitatea administrativă de astăzi.

Timul istoric pe care îl trăim ne oferă nouă, masteranzilor Academiei, ocazia unică de a forma o generație de tehnocrați informați, puternici, de a căror activități să beneficieze nu doar clasa politică, ci, întâi de toate, comunitățile locale, adevăratele motoare ale dezvoltării durabile.

Am speranța că Academia de Administrare Publică va continua să formeze specialiști care să devină adevărați profesioniști, indiferent de domeniul de activitate, pentru a fi participanți activi ai integrării europene a țării noastre.

A fost creată prima asociație de cooperare intercomunitară din autonomia găgăuză

O componentă a Strategiei Naționale de Descentralizare, aprobată de Parlament în aprilie 2012, este cooperarea intercomunitară. Întru realizarea direcțiilor sectoriale ale Strategiei, în același an, în luna iunie, a avut loc Prima Conferință Națională din domeniul Cooperării Intercomunitare. Cu această ocazie, ministrul dezvoltării regionale și construcțiilor, dl Marcel Răducan, a menționat: „Cooperarea intercomunitară va asigura dezvoltarea echilibrată a regiunilor și va îmbunătăți calitatea serviciilor de utilitate publică, iar promovarea acestora din perspectiva regională va eficientiza utilizarea resurselor și va dezvolta propunerile pentru modernizarea prestării serviciilor”

Primul pas a fost făcut în 2013, când 7 primării din raioanele Telenești și Sângerei au semnat primul acord de cooperare intercomunitară în domeniul salubrității. Anul acesta, deja 40 de localități din republică au semnat astfel de acorduri. Și această practică, ca factor al dezvoltării durabile a localităților rurale, se extinde treptat în toată republica.

Recent, consiliile locale ale satelor Congaz, Chioselia Rusă și Cotovscoe au decis, în cadrul unei ședințe comune, fondarea primei asociații de cooperare intercomunitară din Găgăuzia, care va permite administrarea în comun a serviciilor comunale din cele trei localități și va contribui la îmbunătățirea condițiilor de trai ale locuitorilor lor. În acest sens, va fi reorganizată și modernizată întreprinderea de servicii comunale din s. Congaz.

Modernizarea serviciilor comunale din regiune și extinderea lor în comunități, care nu au avut parte până acum de asemenea servicii, este posibilă grație unui grant oferit de Programul Comun de Dezvoltare Locală Integrată, coordonat de Cancelaria de Stat și implementat de PNUD-Moldova și UN Women, cu sprijinul financiar al Danemarcei. Întreprinderea comunală Congaz va fi dotată din grantul respectiv cu 3 tractoare multifuncționale

fi restructurat după principii moderne de gestiune.

Potrivit viceprimarului satului Congaz, Mihail Esir, crearea asociației intercomunitare în regiune este doar primul pas. „Doar de motivația și insistența noastră depinde să punem în aplicare proiectele de modernizare a regiunii. Și noi știm că bunăstarea noastră, a tuturor, depinde de asta. Vom continua cooperarea cu Guvernul Republicii Moldova și PCDLI pentru a ridica și mai mult nivelul performanței APL în Găgăuzia”, a declarat la eveniment Mihail Esir, care este și liderul informal al proiectului de cooperare intercomunitară din Găgăuzia.

Dl Gheorghe Palic, primarul satului Cotovscoe, crede că cooperarea intercomunitară este o soluție rentabilă pentru asigurarea locuitorilor satului cu servicii publice. „Localitatea noastră are 1000 de locuitori, satul e prea mic pentru a organiza și întreține un serviciu propriu de salubritate rentabil. Cooperarea cu

Congaz este cu adevărat o salvare pentru noi. Cooperând cu Congaz și Cotovscoe, putem reduce tariful de evacuare a deșeurilor la 24 de lei pe gospodărie - dacă

o făceam singuri, tariful era de, cel puțin, 50 de lei”.

Un alt partener al proiectului, Gheorghe Gospodinov, primarul satului Chioselia Rusă, o localitate de 700 de locuitori, nu-și ascunde entuziasmul: „Deszăpezirea era o mare problemă pentru noi. Eram deserviți de întreținerea din Comrat, care venea la noi doar după vreo săptămână după ce-și rezolvau problemele lor. Acum, în cooperare cu Congaz și Cotovscoe, avem propria întreprindere care are capacități tehnice și logistice pentru a interveni în regim de urgență. Mai mult, noi am calculat că această cooperare ne va permite să diminuăm cu 30% costul deszăpezirii. Colaborarea cu vecinii noștri este o mare realizare pentru Chioselia.”

Prezent la eveniment, Ghenadie Ivașenco, coordonatorul componentei de cooperare intercomunitară din cadrul PCDLI, a afirmat: „Acest proiect implementat de PCDLI se înscrie în eforturile noastre comune privind imple-

mentarea Strategiei Naționale de Descentralizare, aprobată de Parlament în aprilie 2012. Proiectul din Congaz

este unul dintre cele 10 proiecte-pilot pe care le implementăm acum în toate regiunile Republicii Moldova. Până la începutul anului 2015, urmează a fi fondate 10 asociații intercomunitare, capabile să opereze și să dezvolte servicii comunale de calitate: salubritatea, întreținerea și deszăpezirea drumurilor, iluminatul stradal, de care vor beneficia peste 120 mii de locuitori”.

Vitalie NICA

N. B.: Aproximativ 25% din primăriile din Republica Moldova au o populație mai mică de 1500 locuitori, iar peste 80% din ele au sub 5000 locuitori. Experiența europeană demonstrează că crearea unor servicii publice locale în localități mai mici de 5000 de locuitori este dificilă și nerentabilă. Soluția pentru asigurarea locuitorilor din satele mici cu servicii publice de calitate constă în unirea eforturilor mai multor primării și prestarea acestor servicii în comun.

moderne, iar managementul operațional și managerial va

fi de evacuare a deșeurilor la 24 de lei pe gospodărie - dacă

Renașterea satului – cauză a întregii comunități

Situat între dealuri și coline, satul Voinova de prin părțile Strășenilor ține, la propriu și la figurat, o cale cam anevoioasă pe parcursul său de reabilitare și redevenire la tradițiile unei așezări răzeșești de oameni gospodari. Totuși primarul de Voinova, Vasile Belostecinic, se arată a fi optimist în felul său, cu toate că, aveam să constat din discuțiile purtate cu dumnealui, că probleme sunt multe, soluționarea căroră nu întotdeauna depinde de competențele autorităților locale.

- Să luăm, de exemplu, terenurile agricole, - pornește o analiză primarul. - Privatizarea asta mai tare l-a încurcat pe țăran decât l-a înstărit. Programul de privatizare, așa-numitul „Programul Pământ”, nu a fost dus la bun sfârșit, fapt ce a afectat în mare parte agricultura, îndeosebi, așa spune eu, din zona de centru a Moldovei. Cotele și așa mici de tot, doar de câteva zeci de ari, au fost într-atât de parcelate, fiind distribuite în 7 – 9 locuri diferite la mari distanțe unele de altele, încât a devenit problematic de a le lucra, fără a mai vorbi de intenția de a iniția o afacere de succes. Urmare, au fost distruse și punctele de colectare și procesare a legumelor și fructelor, că acestea nu se mai cultivau. În căutarea unui trai mai bun, mai asigurat, au plecat din sat persoane apte de muncă, ceea ce a avut un impact negativ asupra localității, inclusiv asupra acumulării veniturilor în bugetul primăriei.

Situația fiind nu dintre cele mai bune, chiar destul de complicată, nu l-a speriat pe Vasile Belostecinic, băștinaș din sat, să se înscrie în cursa electorală din 2011. Hotărârea de a candida la funcția de primar a venit din dorința de a schimba situația și viața consătenilor spre bine.

N-a pornit pe această cale, să-i spunem așa, la voia întâmplării. Știa de toate problemele satului, că a activat aici în calitate de contabil la primăria satului timp de 13 ani și la Asociația de Economii și Împrumut

Vasile BELOSTECINIC,
primar de Voinova, Strășeni

„Credit-Prim”, după ce a absolvit Universitatea Agrară din Chișinău, obținând specialitatea de economist-contabil. A analizat situația la rece, a făcut calculele cum să înceapă și să soluționeze problemele, pas cu pas, cu maximă eficiență.

A început-o, desigur, de la generația tânără, viitorul comunității. Cu suportul financiar al FISM-ului a făcut reparația capitală a gimnaziului, a procurat din sursele unui grant din străinătate mobilierul necesar pentru sălile de clasă, pentru sala de festivități și pentru cantină. A fost construit și punctul sanitar de tip modern, EcoSan. Actualmente, au început lucrările de reparație capitală a depozitului de la gimnaziu, care urmează să fie ulterior reprofilat în minisală de sport.

Au urmat lucrările de reparație capitală și la grădinița de copii, fiind adaptată anexa blocului pentru a fi creată o grupă suplimentară pentru încă 20 de copii. „E un semn bun, spunea atunci cu satisfacție primarul. Satul își revine încetul cu încetul, fiindcă începe să crească numărul celor nou-născuți”.

O problemă de stringență actualitate pentru sat era aprovizionarea populației, a instituțiilor publice cu apă potabilă de calitate. În acest scop, cu sursele proprii și aportul populației, au fost reabilitate trei fântâni de acumulare a apei potabile, fiind construită și a

patra fântână pentru extinderea apeductului și conectarea la el a mai multor gospodării din sat. Însă mari speranțe sunt puse pe construcția apeductului magistral Vadul lui Vodă – Strășeni – Călărași, la care, după darea lui în folosință, va fi conectat întregul sat.

Dintre obiectivele mai însemnate a fost schimbarea ferestrelor și a ușilor la casa de cultură, fiind create, astfel, condiții adecvate pentru activitatea colectivelor de artiști amatori și desfășurarea diverselor solemnități. Biblioteca publică a fost conectată la sistemul de încălzire pentru implementarea proiectului Novoteca ce presupune echiparea bibliotecii cu 3 calculatoare, care vor asigura accesul public la diverse baze de date informaționale naționale și internaționale.

Au fost reabilitate 900 metri de drum, care a îmbunătățit accesul populației la instituțiile publice, o parte din drumurile locale ale satului, cel central fiind, parțial, iluminat.

În atenția primăriei a fost și aspectul spiritual al satului. Astfel, din banii proprii a fost construită clopotnița de la cimitir și a fost instalată placa comemorativă la monumentul băștinașilor, căzuți în cel de-al Doilea Război Mondial.

În mare parte, toate aceste lucrări au fost îndeplinite cu contribuția și participarea nemijlocită a populației, ceea ce, în opinia primarului, este, de asemenea, un fapt îmbucurător – că oamenilor nu le este indiferentă soarta satului natal, că doresc să lase o frumoasă moștenire urmașilor lor, că renașterea satului este o cauză a întregii comunități.

- De altfel, - continuă primarul, - satul Voinova va beneficia de un vast proiect, aprobat de Consiliul Național al Fondului Rutier, care a inclus Proiectul de reabilitare a drumului Voinova - Strășeni /21 km/ în Pro-

gramul Operațional Regional, lucrările de asfaltare a acestuia fiind deja demarate.

- De fapt, noi nu așteptăm doar aceste oportunități, care vor veni peste ani, spune primarul Vasile Belostecinic. Politica primăriei este ca în măsura posibilităților să contribuim la consolidarea terenurilor agricole, proprietate privată, pentru dezvoltarea unor afaceri locale, să încurajăm pe cei mai descurcăriți de a iniția o afacere, oferim consultații persoanelor care vor să arendeze terenuri agricole, înregistrăm contractele de arendă funciară pe un termen de până la 3 ani. Aici,ăș vrea să remarc faptul că ar trebui perfecționată legislația ca să avem posibilități mai largi de a conlucra cu agenții economici din localitate, fiindcă aceasta înseamnă noi venituri în bugetul primăriei și posibilități mai mari de a soluționa problemele sociale ale comunității, ale oamenilor. Avem și unele exemple revelatorii. Astfel, consătenii noștri Tudor Lupu și Grigore Stănilescu au arendat câte 10 – 15 hectare de terenuri agricole, cultivă viță de vie, cresc culturi de câmp. Sunt și alți doritori de a lua terenuri în arendă, au fost peste hotare, au mai făcut niște bani și acum doresc să deschidă afaceri acasă. E un lucru îmbucurător. Consolidarea terenurilor agricole este un mare avantaj. La fel, și deschiderea drumurilor asfaltate spre centrul raional, spre Chișinău, dar și spre România, de asemenea, va favoriza dezvoltarea satului. Dar, principalul, este că împreună, cu eforturi comune ale întregii comunități, vom asigura o dezvoltare durabilă a satului și ne vom apropia și noi de Europa, conchide, cum și era de așteptat, optimist, primarul de Voinova, Vasile Belostecinic.

„Săptămâna Transparenței” în autoritățile locale

În cadrul evenimentelor, reunite sub genericul „Săptămâna Transparenței” sunt antrenate peste 30 de localități din 17 raioane ale republicii. Pentru îmbunătățirea procesului de guvernare locală prin acțiuni de promovare a transparenței decizionale și îmbunătățirii dialogului cu membrii comunităților locale, fiecare primărie a venit din timp cu planuri concrete privind organizarea cât mai eficientă a Săptămânii transparenței la nivel local. Astfel că, primăriile și-au propus să organizeze la nivel local evenimente de sporire a parti-

Pentru prima dată în Republica Moldova, în perioada 13 – 19 octombrie, este desfășurată sub auspiciile Cancelariei de Stat „Săptămâna Transparenței”, care are loc în același timp cu Săptămâna Europeană a Democrației Locale (SEDL), marcată anual în toate statele-membre ale comunității europene în preajma datei de 15 octombrie.

Inițiativa respectivă va reitera angajamentul Guvernului pentru promovarea autonomiei locale, descentralizării, dezvoltării locale și transparenței decizionale la nivel local. Astfel, prin intermediul Cancelariei de Stat, Programului Comun de Dezvoltare Locală Integrată (PCDLI) și altor parteneri de dezvoltare, sunt promovate diverse evenimente la nivel național și local, în presă, în rândurile APL, reunite sub genericul menționat, care să reprezinte inițiative pe segmentul transparenței decizionale și îmbunătățirii dialogului cu membrii comunităților locale.

promoveze la nivel național bunele practici în domeniul transparenței și să organizeze la nivel local.

De asemenea, PCDLI va susține Cancelaria de Stat prin producerea mai multor materiale informative și de vizibilitate, ce vor fi distribuite APL-urilor interesate:

- „Ghidul transparenței APL” pentru cetățeni,
- Insigne pentru funcționarii publici: „În serviciul cetățeanului”,
- Poster „Oglinda transparenței și participării consilierilor”,
- Poster „Harta transparenței” pentru primării etc.

Din șirul evenimentelor organizate la nivel național se numără un concurs al panourilor informative din localități, mai multe mese rotunde, emisiuni radio și televizate.

De asemenea, a fost organizat un tur de presă “Prin satele Moldovei” în localități din nordul țării. Aceste localități au prezentat practicile pozitive în asigurarea transparenței decizionale. De exemplu, în comuna Larga, r. Briceni, locuitorii comunei primesc SMS-uri de la primărie pentru a fi informați operativ și eficient despre proiectele în desfășurare, problemele și sugestiile

administrației publice locale. Toate acestea sunt posibile grație unui sistem electronic și unei baze de date, deținute de primărie, cu cca. 3 000 numere de telefoane mobile ale localnicilor. În cadrul sistemului, numerele sunt grupate pe criterii demografice, astfel că familiile cu copii, de exemplu, pot fi invitate la activități specifice.

Tot în această localitate, ședințele publice sunt transmise în direct pe platforma online (www.larga.md). Astfel, locuitorii pot urmări direct ședințele primăriei, ale grupului pentru achiziții publice și consiliului comunal, dezbaterile publice și alte întruniri publice.

În comuna Sărata Galbenă, Hâncești, odată cu lansarea, la 13 octombrie, a Săp-

nităte prin intermediul difuzoarelor.

O vizită de studiu pentru primării și funcționarii locali a avut loc la Centrul de informare a cetățenilor din orașul Ungheni, precum și la Biroul de Relații cu publicul din comuna Sculeni.

Săptămâna transparenței va finaliza cu realizarea totalurilor activităților desfășurate pe parcursul acestei perioade.

Seria de acțiuni este organizată sub auspiciul Cancelariei de Stat cu sprijinul Programului Comun Dezvoltare Locală Integrată, implementat de către Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Entitatea Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women), cu susținerea financiară a Guvernului Danemarcului.

tămânii Transparenței a avut loc concomitent și lansarea postului de radio local care transmite emisiunile în comu-

cipării cetățenilor: invitarea cetățenilor la ședința consiliului local; ziua ușilor deschise; audierea executării bugetului; prezentarea publică a raportului primarului; instruirii în domeniul transparenței administrative pentru consilieri; dezbateri publice pe teme de interes local etc. Toate aceste evenimente vor fi incluse într-un calendar de evenimente comun, care va fi distribuit pe larg.

În acest context, autoritățile locale sunt încurajate să-și

Olesea CAZACU,
coordonator de program,
PCDLI

Grigore Vieru „acum și în veac”

Destin dramatic în istoria literelor noastre din secolul al XX-lea, Grigore Vieru ca niciunul dintre creatorii Neamului a ridicat noțiunea de poezie și de artă literară în „generația de aur” pe care o reprezintă totalmente, alături de Nicolae Labiș și Nichita Stănescu, din perspectiva metaforei și a ideii de noi dinspre nou și pe nou („Lângă doină și izvor / Nu-i ușor să-ți fie dor, / Nu-i ușor să fii curat / Pe pământ înstrăinat. / Vă las dorul cel durut / Și nădejdea de la Prut”). Iar cel „căruia destinul i-a vorbit răspicat, după Fr. Hölderlin, are și el dreptul să „vorbească răspicat destinului”. Este nu numai o dialectică a vieții, dar și o condiție general umană a artei, a creației în fond: „Limba unui popor este istoria lui. Limba este nu o a scriitorilor, a savanților lingviști, a profesorilor de limbă și literatură, ea aparține poporului, celor care au trudit la ea de-a lungul veacurilor, înălțându-i strălucitoarea ființă. Cu alte cuvinte, aparține strămoșilor noștri și, mai ales, celor care vin după noi! Vorbindu-ne corect și frumos limba, tinzând a o vorbi frumos și corect, omenim astfel pe străbuni, pe cei care au creat „societatea cuvintelor

cu tărie ca în cuprinsul limbii. Limba este cea mai mare dreptate pe care poporul și-a făcut-o a sieși”. „...A vorbi sănătos limba mamei este o datorie patriotică”. „Dacă unii doreau și doresc să ajungă în Cosmos, eu viața întreagă am dorit să trec Prutul”. „Limba, literatura, cântecul românesc au fost pentru noi, românii basarabeni, covorul care ne-a ferit sufletul de înghețul străin, pustiitor. A nu recunoaște asta și, mai ales, a scuipa în fântâna din care ai băut înseamnă a fi descompus total moralicește”. „Noi, românii basarabeni, pentru care fiecare zi în care vorbim românește

civilizate”. este o zi a înălțării, o sărbătoare, vorbim mai șovăielnic, mai clătinat, ca să zic așa, mai încet, dar tot românește vorbim; pasul nostru în horă este, poate, puțin răătăcit, dar tot românește jucăm; cântăm plângând, dar românește cântăm; am cioplit în depărtări înfiorătoare cruci de gheață și-n sloiuri de gheață ne-am înmormântat bătrânii sau pruncii, dar tot după legea și-n graiul nostru i-am petrecut spre Cerul cel drept; tăiatu-ni-s-a mâna cu care ne făceam semnul crucii, dar schișam sfântul semn pe cerul gurii cu limba; ni s-a tăiat limba, dar tot românește nădăjduim spre bine, spre izbânda Dreptății noastre”.

Confesiunile scriitorului sunt parte din „istoria vie” a Neamului, a destinului său secular-milenar. Cu atât mai

Limba noastră cea română

*Sărut vatra și-al ei nume
Care veșnic ne adună,
Vatra ce-a născut pe lume
Limba noastră cea română.*

*Cânt a Patriei fință
Și-a ei rodnică țărână
Ce-a născut în suferință
Limba noastră cea română.*

*Pre pământ străvechi și magic
Numai dânsa ni-i stăpână:
Limba neamului meu dacic,
Limba noastră cea română.*

*În al limbii tezaur
Pururea o să rămână
Limba doinelor de aur,
Limba noastră cea română.*

mult a unui clasic contemporan care a cultivat atât poezia pentru și despre copii, cât și cea lirică, socială, cântecul (atât pentru mături, cât și pentru cei mici...), cum este Grigore Vieru, care le-a dat preșcolarilor celebra „Albinuța”. Cre-

ția viereană este una existențial-esențială pentru întregul areal al limbii române, ea vădind prin structură

*Și nu există moarte!
Pur și simplu cad frunzele
Spre a ne vedea mai bine
Când suntem departe.*

Grigore Vieru

și suflu (neoromantic de mai multe ori) un autor „stropit de slavă ca de sânge”.

Fundamental legat de ethos și de logos, universul literar-artistic al poetului este unul misionar izvorând ca și șipotul teluric din chiar inima pământului. De unde și îndemnul frățesc și patern, dacă nu etern: „Sculați-vă, sculați-vă, sculați-vă/ din somnul cel de moarte! / Salvați-vă, salvați-vă, salvați-vă, salvați-vă / Prin limbă și prin cartel!”

Legământul veșnic cu cartea, cu lucoarea ei demiurgică exprimată în poemul omonim, consacrat lui Mihai Eminescu, denotă și forța expresionistă de manieră modernă și justițiară, care transformă elegia într-o reverie a meditației opționale, național-universale (a se vedea lirica despre „mama”, odele / deducțiile purtând un titlu mai mult decât imnic sau metaforic – „Pod peste lacrimi” – ori versurile de sorginte socială alimentate de întreaga dăruire a creatorului – „Sângele crucii”, care funciarmente depășește aria autohtonă a unui simbol, apropiindu-l revelator de poezia premistică de substanță deică uneori.

Grigore Vieru, prin operă și modelul personal de luptător, de cetățean și de înaintemergător, are în contextul literelor noastre un loc distinct și incontestabil. Opera îl supraviețuiește prin datul ei inimitabil. „Frunzele” (poemele) ei ne atenționează „spre a ne vedea mai bine / Când suntem departe”. Orice scriere rezistentă a lui este o creație a Limbii, a istoriei vie a acesteia din perspectiva ideii și a metaforei.

Tudor PALLADI

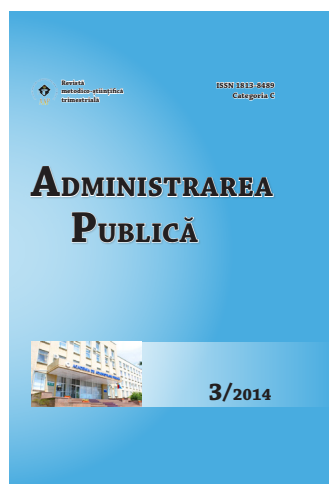
A apărut revista „Administrarea Publică” nr. 3/2014

(Sfârșit. Început în pag. 1)

funcționare a autorității publice, raporturilor acesteia cu alte autorități, cu cetățenii, posedarea abilităților de comunicare, în funcție de poziția ierarhică în autoritatea publică, competențe lingvistice, dexterități de utilizare a tehnologiilor informaționale etc.”

Un alt autor bine cunoscut cititorilor publicației noastre, **Aurel SÎMBOTEANU, doctor în științe politice, conferențiar universitar, șef al Catedrei științe administrative la Universitatea de Stat din Moldova**, semnează un material pe cât de actual, pe atât și de original ca tematică și tratare – „Reforma administrației publice în Republica Moldova din perspectiva Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană”. „În prezentul studiu ne propunem să elucidăm retrospectiv relațiile moldo-comunitare în domeniul administrației publice, să expunem unele reflecții asupra prevederilor Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană cu referire la administrația publică, să identificăm gradul de convergență între sistemul administrativ moldovenesc și Spațiul Administrativ European”. Îi invităm pe cititorii care doresc să ia cunoștință de aceste reflecții ale autorului, să citească cele expuse de dumnealui.

Rubrica „Societatea civilă și statul de drept” este susținută de articolele „Considerațiuni generale cu privire la evoluția instituției șefului de stat” (autor – **Silvia GORIUC, șefă a Catedrei științe juridice a Academiei de Administrare Publică, doctor în drept, conferențiar universitar**), „Rolul Băncii Centrale Europene în domeniul supravegherii bancare” (autori – **Andrei GUȘTIUC, doctor în drept, conferențiar universitar**, și **Natalia ȚILTU, doctorandă, Institutul de Cercetări Juridice și Politice al Academiei**

de Științe a Moldovei) și „Aspecte generale privind Curtea Constituțională a României” (autor – **Dumitru VIERIU, doctor în drept, conferențiar universitar, avocat, București, România**).

Tatiana TOFAN, doctor în economie, conferențiar universitar, șefa Catedrei economie și management public a Academiei de Administrare Publică, subscrie la rubrica „Economie și finanțe publice” cu articolul „Evoluția în timp și dezvoltarea conceptului de dezvoltare durabilă”. La aceeași rubrică sunt plasate și articolele lui **Andrei BLANOVSKI, doctor în economie, conferențiar universitar**, - „Marfa și formele sale contemporane de exprimare”, și al **Veronicăi BUTNARU, magistru, lector superior universitar**, - „Gândirea japoneză Kaizen – cheie privind succesul dezvoltării organizaționale”. **Yuri MALAHOVSKI, doctor în economie, conferențiar universitar la Universitatea tehnică națională din Kirovograd (Ucraina)**, și **Ali-Gazali AMIN SEIF, reprezentant diplomatic al Republicii Yemen în Ucraina**, semnează la aceeași rubrică articolul „Платежный баланс страны как объект государственного регулирования экономической деятельности”.

Rubrica „Instruirea funcționarilor publici: strategii și tehnologii noi” este reprezentată

de **Silvia DULSCHI, doctor în istorie, conferențiar universitar, șefă a Direcției știință și cooperare internațională**, cu „Recomandările metodice pentru candidații la studii prim doctorat privind elaborarea referatului științific”, și de **Eugenia CEBOTARU, lector superior universitar, Academia de Administrare Publică**, cu articolul „Platforma tehnologică guvernamentală comună (MCloud) – o nouă etapă în reforma administrației publice”.

„Prioritățile de politică externă ale Republicii Moldova sunt orientate strategic spre intensificarea și extinderea relațiilor noastre cu partenerii externi. În timp ce integrarea europeană are statut de prioritate națională, cooperarea la nivel bilateral și multilateral constituie, de asemenea, un element esențial pe agenda de politică externă a țării. În afară de aceasta, bineînțeles, soluționarea conflictului transnistrean rămâne a fi una dintre direcțiile principale spre care sunt orientate eforturile și energia MAE IE”, afirmă **Natalia GHERMAN, viceprim-ministru, ministru al afacerilor externe și integrării europene al Republicii Moldova**, în interviul „În centrul politicii externe se află protejarea și promovarea intereselor țării și ale cetățenilor noștri”, acordat în exclusivitate revistei „Administrarea Publică”. La aceeași rubrică, „Relații internaționale și integrare europeană”, sunt inserate și articolele „Subsistemele regionale din Orientul Mijlociu în abordările teoretico-metodologice din Federația Rusă” (autori – **Victor JUC, doctor habilitat în politologie, profesor universitar, Institutul de Cercetări Juridice și Politice al Academiei de Științe a Moldovei**, și **Ruslana GROSU, cercetător științific, Institutul de Cercetări Juridice și Politice al Academiei de Științe a Moldovei**), „Unele aspecte ale politicii externe a Re-

publicii Moldova în contextul evoluției situației geopolitice din regiune” (autori – **Gheorghe CĂLDARE, doctor în istorie, conferențiar universitar**, și **Vera TÂRSĂNĂ, masterandă, Academia de Administrare Publică**), precum și articolul în limba engleză „The role of communication in preventing and managing interethnic conflicts” (autor - **Stela SPÎNU, doctor în filologie, conferențiar universitar, Academia de Administrare Publică**).

Acest număr de revistă se încheie cu rubrica tradițională „Tribuna tânărului cercetător”, la care colaborează **Tatiana DABIJA, doctorandă, Institutul de Cercetări Juridice și Politice al Academiei de Științe a Moldovei** (articolul „Controlul constituționalității legilor „a priori” versus „a posteriori”), **Tatiana REABOVOLIK, asistentă la Universitatea tehnică națională din Kirovograd, Ucraina** (articolul „Компаративный анализ занятости населения в инновационном секторе экономики Украины и стран мира”), **Dumitru POPILEV-SCHI, doctorand, Institutul de Cercetări Juridice și Politice al Academiei de Științe a Moldovei** (articolul „Геополитика Мării Negre: синергии de valori și interese”), **Liubov KORCEAGHINA, competitor la Institutul Regional de Administrare Publică din Odesa al Academiei Naționale de Administrare Publică de pe lângă Președintele Ucrainei** (articolul „Европейская составляющая процесса подготовки государственных служащих Украины в сфере европейской интеграции”), și **Anatolii BABAIANU, doctorand, Universitatea Liberă Internațională din Moldova** (articolul „Aspecte legale privind procesul de constituire a autorităților administrației publice locale în Republica Moldova”).

Mihai GHEORGHE

Premieră în transplantologie pulmonară

O echipă de la Spitalul Universitar din Okayama (vestul Japoniei) a transplatat cu succes părți mici din plămânul unei mame fiului acesteia în vârstă de numai doi ani, relatează agenția EFE, care precizează că este prima operație de acest tip realizată în lume în cazul unui pacient

atât de tânăr și cu un donator viu.

Pacientul este un copil cu pneumonie acută care nu mai putea absorbi suficient oxigen, nici măcar cu ajutorul aparaturii.

tului, iar medicii au considerat necesar transplantul în cazul ambilor plămâni, a informat presa niponă. Analizele inițiale au dovedit că numai țesutul plămânului mamei era compatibil. După ce medicii au efectuat transplantul, copilul respiră normal.

Potrivit echipei medicale de la Spitalul Universitar din Okayama, este vorba despre primul transplant din lume în care se folosesc fragmente atât de mici de plămân de la un donator viu și la un pacient atât de tânăr.

Chirurgul care a condus operația, Takahiro Oto, a subliniat că această metodă presupune „o rază de speranță” pentru copiii care au nevoie de transplant pulmonar.

Taina înălțimii omului

Înțelegerea pe deplin a geneticii creșterii în înălțime este o sarcină grea pentru

programată genetic, nutriția și alți factori de mediu reprezentând restul. Oamenii au devenit, în medie, mai înalți în ultimele generații, din cauza influenței unor factori precum nutriția îmbunătățită.

„Noi studiem înălțimea pentru două motive principale”, a declarat dr. Joel Hirschhorn, genetician și medic endocrinolog pediatru la

Spitalul de Copii din Boston și la Broad Institute of Massachusetts Institute of Technology, coordonatorul acestui studiu. „De peste 100 de ani, înălțimea este un model important pentru studiul geneticii unor boli cum ar fi obezitatea, diabetul zaharat, astmul, care sunt cauzate și de influența combinată a mai multor gene. Deci prin înțelegerea modului în care funcționează genetica creșterii în înălțime, putem desluși modul în care funcționează genetica bolilor umane”, a spus specialistul.

oamenii de știință, însă conform rezultatelor unui nou studiu exhaustiv publicat duminică, în proporție de 80% înălțimea unei persoane este programată genetic.

Acest studiu, cel mai mare în acest domeniu, se bazează pe analiza datelor genomului uman efectuate la mai mult de un sfert de milion de oameni, pentru a identifica aproape 700 de variante genetice și mai mult de 400 de regiuni ale genomului referitoare la înălțime. Se estimează că 80% din înălțimea unei persoane este

programată genetic, nutriția și alți factori de mediu reprezentând restul. Oamenii au devenit, în medie, mai înalți în ultimele generații, din cauza influenței unor factori precum nutriția îmbunătățită.

Secretul combaterii obezității

Oamenii de știință au descoperit că un vierme de mici dimensiuni, *Caenorhabditis elegans* (C. elegans), ar putea deține secretul pentru a combate obezitatea într-un mod eficient. Cercetătorii spun că o mutație genetică prezentă în ADN-ul acestui vierme îi permite acestuia să nu se îngrașe niciodată. Acea mutație ar putea să-i ajute pe oamenii de știință să producă o pilulă care va permite oamenilor să mănânce oricât de multe dulciuri fără să ia deloc în greutate.

Această nouă metodă de a combate obezitatea care acompaniază dietele bogate în glucide a fost găsită de savanții, coordonați de Sean Curran, profesor la Davis School of Gerontology și la Keck School of Medicine - asociate la Universitatea So-

uthern California din Los Angeles. Ei au descoperit o genă cu rol-cheie, pentru care mai

multe companii farmaceutice doresc deja să producă medicamente care vor avea rolul de a o activa la comandă.

„Dietele bogate în zahăruri primite de viermi erau echivalente cu dietele occidentale ale oamenilor”, a spus profesorul Curran, referindu-se la dieta preferată a multor gurmânzi, caracterizată prin mari cantități de lipide și de glucide, precum burgerii, cartofii prăjiți și băuturile carbogazoase.

Telefonul mobil salvator

O nouă aplicație destinată șoferilor promite să îi ajute pe cei care se suie la volan deși au consumat alcool. Aplicația Alcohoot, produsă pentru iPhone, vine cu un dispozitiv special atașat telefonului mobil. Dispozitivul se atașează iPhone-ului prin intermediul intrării audio și poate analiza concentrația de alcool a șoferului în cauză. Dacă șoferul nu poate conduce, aplicația va suna automat la o firmă de transport pentru a veni să îl ia pe acesta și să-l ducă acolo unde dorește.

Un dispozitiv clasic, folosit de poliție, este mult mai scump. De asemenea, aplicația are și opțiunea de a putea face cunoscut prietenilor celui în cauză conținutul de alcool din sânge.

Cei care au conceput-o speră să-i facă pe șoferi să devină mai responsabili față

de consumul de alcool atunci când sunt la volan. Aplicația Alcohoot a fost prezentată la o întâlnire de profil ținută la New York de Kairos Society. Utilitatea ei s-ar putea dovedi în timp prin salvarea unui număr mare de vieți omenești în traficul rutier.

Continuă concursul în activități anticorupție

Proiectul "Angajarea mass-media și a tinerilor în activități anticorupție" este extins până pe **31 octombrie 2014**.

Inițiat de CNA, cu susținerea Fundației Hanns Seidel din Germania, acesta se desfășoară pe mai multe subiecte: **concurs de de-**

sen și pictură cu genericul "Talentul nu ia mită. Integritatea în imagini", concurs de eseuri pentru studenți „Integritatea în cuvinte” și concurs pentru cea mai bună investigație jurnalistică în perioada 1 ianuarie 2014 – 31 octombrie 2014.

Vor fi acordate următoarele premii de valoare: laptop, tablete, cărți electronice, hard disk-uri externe și un dictafon.

Doritorii de a participa la concursul de desen și pictură cu genericul "Talentul nu ia mită. Integritatea în imagini" sunt rugați să expedieze formularul de înregistrare prin e-mail prevenire@cna.md.

md, iar lucrările propriu-zise trebuie prezentate la sediul CNA până pe **31 octombrie 2014**.

La concursul de eseuri „Integritatea în cuvinte” liceenii și studenții din Republica Moldova vor trebui să propună modalități de luptă împotriva corupției care vor avea un puternic impact de prevenire și reducere semnificativă a acestui fenomen vicios.

Concursul pentru cea mai bună investigație jurnalistică în perioada 1 ianuarie 2014 – 10 octombrie 2014 prevede că investigațiile trebuie să vizeze aspecte legate de acte de corupție, acte conexe corupției și fapte de comportament corupțional.

Pentru detalii apelați 022 257 295 sau 079305000

Operațiune comună CNA, Fulger și DIP

Patru persoane, inclusiv un angajat al Poliției și un fost polițist, au fost reținute în urma unei acțiuni complexe, desfășurate de Centrul Național Anticorupție și procurorii anticorupție. În total, 11 percheziții s-au desfășurat în Capitală și în afara razei municipiului, inclusiv într-un penitenciar. Pentru realizarea operațiunii au fost antrenate forțe suplimentare ale Brigăzii cu destinație specială „Fulger”,

dar și ofițeri ai Departamentului Instituției Penitenciare.

Potrivit datelor preliminare ale anchetei, un grup de persoane ar fi creat o schemă de extorcare de bani prin crearea unor situații artificiale. În cadrul investigațiilor efectuate de CNA și procurori, a fost documentat cazul în care un membru al grupului ar fi avut o datorie mai veche în valoare de 20 000 de lei față de un tânăr. Potrivit ultimului, debi-

torul i-ar fi spus că îi va restitui banii și ar fi convenit împreună asupra locului întâlnirii.

La fața locului însă, datornicul i-a comunicat că nu are toată suma și că îi poate oferi o cantitate de droguri în contul datoriei. După ce i-ar fi dat substanța narcotică, bărbatul ar fi prezentat o legitimație de angajat al poliției, invocând că ar fi agent sub acoperire care documentează un caz de trafic de droguri. Potrivit victimei, imediat au apărut și alte două persoane care, de asemenea, s-au dat drept polițiști. Ulterior, toți trei ar fi pretins 7000 de euro pentru a nu-l trage la răspundere pentru trafic de droguri.

Cazul a ajuns în vizorul CNA și al procurorilor care au deschis un dosar penal pentru corupere pasivă. Astfel, sub controlul ofițerilor anticorupție au fost transmiși, în mai multe tranșe, banii pretinși, iar, actualmente, unul dintre bărbați a fost reținut în

flagrant în timpul primirii ultimei tranșe. Totodată, alte trei persoane, inclusiv un polițist din cadrul Inspectoratului de Poliție Ialoveni, au fost escortate la CNA pentru audieri.

În cadrul aceleiași cauze, Departamentul Instituției Penitenciare a efectuat acțiuni similare într-un penitenciar. Drept urmare, au fost ridicate mai multe obiecte interzise printre care telefoane mobile, precum și o listă de câteva zeci de numere de telefon. DIP a pornit și o anchetă internă suplimentară în care va investiga modul în care au

ajuns obiectele interzise în celulele deținuților.

Urmărirea penală este condusă de către Procuratura Anticorupție.

Corupție în poliția de la Râșcani

Un angajat al Inspectoratului de Poliție Râșcani este cercetat penal de către ofițerii Direcției Generale Teritoriale „Nord” a CNA și procurorii anticorupție, fiind suspectat de corupere pasivă. Potrivit

insistat asupra primirii sumei inițial extorcate.

Astfel, ca rezultat al măsurilor speciale de investigație, reținerea în flagrant a avut loc în momentul primirii a încă 3500 lei. Bărbatul a fost reținut și este recunoscut în calitate de bănuț.

Pe acest caz a fost pornită o cauză penală în temeiul art. 324, alin. (2), lit. b) și c), Cod Penal. Dacă va fi găsit vinovat,

denunțatorului, polițistul ar fi extorcat 300 de euro de la un cetățean, sub pretextul că l-ar putea exclude pe acesta din baza de date a persoanelor anunțate în căutare. Omul legii ar fi primit o parte din bani – 3 500 lei, dar ar fi

el riscă o pedeapsă cu închisoare de la 5 la 10 ani cu amendă în mărime de până la 16 000 lei și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani.

*„Nu există viitor fără trecut!”
Petru FLOCOSU,
fondatorul și directorul
Muzeului fermierului*

Traseul turistic național al Republicii Moldova se va completa de curând cu un muzeu de unicat dintr-o localitate rurală – Muzeul fermierului. Este vorba de muzeul fondat de Petru Flocosu, fermier din satul Cotova, raionul Drochia.

Petru Flocosu este un mare amator de călătorii. A vizitat zeci de țări, în mare parte cu interes de serviciu, pentru a prelua experiența și practica de lucru a fermierilor din țările dezvoltate. Și iată, fiind în America, a fost surprins de unele preocupări ale colegilor de acolo – amplasarea uneltelor și tehnicii vechi într-un anumit loc spre păstrare. Fiind nedumerit, gândi, că poate aici nu se colectează fier vechi sau sunt alte cauze. Dar a rămas plăcut surprins când a aflat că adevăratul motiv este acela de a le păstra pentru urmașii lor, de a crea o istorie imaginată a fermei familiei. L-a impresionat mult acest aspect și tot atunci apărut ideea de a fonda un muzeu al fermierului.

Revenit acasă, porni tot atunci la realizarea planului său și a început a căuta unelte, mecanisme de altă dată, de care se foloseau de sute de ani țărani de prin părțile locului: în satul său de baștină Gribova (Nădușita), prin alte localități. Și în 2005, înființează pe teritoriul coo-

Muzeul fermierului

perativei sale agricole „Agro-ritm-com” Muzeul fermierului, având sloganul „Nu există viitor fără trecut”, ceea ce exprimă, în

opinia fondatorului Petru Flocosu, esența Muzeului, datorită noastră de a sfîși trecutul pentru prezent și viitor.

Impresionante sunt expozitiile muzeului: o colecție din 10 tipuri de pluguri; căruțe dintre cele mai vechi, printre care o șarabană, o bistarcă (dialect de prin părțile locului care denuiea căruțele mari de transportat porumbul), colecții de cântare și rășnițe, de diverse unelte pentru recoltarea și prelucrarea culturilor cerealiere, oale, coveți, ciubere, albiuțe, torcăto-

re, stupi de albine din trunchi de copac și multe alte unelte din gospodăria țărănească de altă dată., în total - circa 400 de exponate reprezentând tradițiile și ocupațiile părinților și bunelilor încă de la începutul secolului trecut.

Amplasat la loc deschis, făcut din materiale tradiționale, ca pe vremuri, în scurt timp Muzeul fermierului a devenit un loc de atracție nu numai pentru populația din împrejurimi, dar și din toată republica.

Acest fapt l-a determinat pe P. Flocosu să vină la secția cultură a Consiliului raional Drochia cu propunerea ca în baza muzeului să fie organizată Sărbătoarea câmpenească, care să îmbine armonios expozitiile muzeului cu dansul și cântecul popular. Ideea a fost susținută și de conducerea raionului și cu eforturi comune a fost organizată o sărbătoare populară ca pe vremuri. Și-a dorit acest lucru nu pentru sine, nu pentru orgoliul propriu, ci pentru tinerii de azi și generațiile ce urmează să vină.

- Asta pentru ca ei, ne-am mărturisit dumnealui, - să cunoască de unde vin, de unde li se trag rădăcinile, cine le-au fost strămoșii, cum au viețuit bunicii și părinții, ce urmează să

facă ca aceste valori temeinice să devină adevărate comori ale baștinei, ale plaiului.

Programul Sărbătorii câmpenești a inclus mai multe activități, între care expoziția meșterilor populari și a meșterilor bucătari din raion și evoluarea colectivelor folclorice „Busuio-cul” și „Leanca” din or. Drochia.

„Am văzut obiecte extraordinare colectate de Petru Flocosu, un om pasionat de țară și trecut, și sunt bucuros că oamenii au lăsat grijele cotidiene și au venit să participe la sărbătoare”, spune muzeograful Nicolae Bulat.

La rândul său, Andrei Marian, președintele raionului Drochia, a subliniat:

- Atât organizarea acestei Sărbători câmpenești, cât și crearea și funcționarea Muzeului fermierului în aer liber sunt două lucruri minunate, demne de toată lauda. Am toată încrederea că Muzeul fermierului va fi inclus în traseul turistic național, astfel existând posibilitatea ca el să fie vizitat de toți doritorii.

Petru Flocosu nu este dintre aceia care se mulțumesc cu cele realizate. Și continuă să adune noi și noi exponate pentru Muzeul fermierului, căruia urmează să-i extindă spațiul pentru a deveni mai valoros în a prezenta trecutul inegalabil al neamului într-o făurire a unui viitor demn de strămoșii noștri.

Vlad IONAȘCU

Abonarea 2014

A început abonarea pentru anul 2015 la revista științifico-metodică trimestrială **„ADMINISTRAREA PUBLICĂ”** și la ziarul **„FUNCȚIONARUL PUBLIC”**, publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista **„Administrarea Publică”** apare trimestrial.
Costul unui abonament:
3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Ziarul **„Funcționarul Public”** apare de 2 ori pe lună.
Costul unui abonament:
3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție
Ion AXENTI - secretar responsabil
Sergiu PÎSLARU - redactor
Vitalie NICA - redactor

A DRESA NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.
Ziarul apare de două ori pe lună.
Indice 67919.
Coli de tipar 1,5. Tiraj: 370.
Dat la tipar 13.10.2014

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică